

POLITIČKA I ONA DRUGA KORUPCIJA

Ništa ne razara društvo kao korupcija. Tamo gdje se sve može kupiti (kao i tamo gdje se ništa ne može kupiti normalnim putem), suvišni su naobrazba, znanje, struka, zalaganje i rad; tamo se ljudima koji tek ulaze u život šalje poruka da se moraju baviti korupcijom ili tražiti bolje mjesto za život, mjesto na kojem će biti važnije što znaju, nego koga poznaju, i na kojem je ulaganje u sveučilišnu diplomu isplativije od pribavljanja partijskih knjižica. A politička je korupcija majka sviju korupcija: ona generira kriminal i nemoral na svim razinama – od predsjedničkog ureda do zadnje periferije, od nacionalne vlade do posljednje seoske sakristije; od najvišega do najnižega suda u državi. Ona postavlja načelnike i gradonačelnike, predsjednike i direktore, ona nije bez utjecaja ni na položaje vozača tramvaja i cestara, a kamoli sveučilišnih nastavnika, sudaca i liječnika: na svakom od tih područja znade se onaj staljinski aksiom: jedina prava politika je kadrovska politika.

Nama nisu potrebne nikakve statistike niti raspiti javnoga mnijenja, nikakvi indeksi niti terenska istraživanja za ono što svi znademo i s čim se susrećemo iz dana u dan: na razočaranje svih onih koji su željeli hrvatsku državu, Republika Hrvatska je danas korumpirana u svim društvenim slojevima, na svakome koraku. Ništa na tome nije promijenila činjenica da je u kontekstu pregovora s Europskom unijom „zatvoreno“ i ono poglavlje kojemu se dični naš tadašnji ministar vanjskih poslova ni u službenome susretu nije mogao sjetiti ni broja ni naziva (a nije se mogao sjetiti baš zato što je hrvatsko društvo korumpirano, pa se i ministarski položaji dodjeljuju partijskim poslušnicima, ljudima kojima ozbiljan seljak ne bi povjerio par krava na čuvanje, i koji su uslijed nedostatka kralješnice nepodobni da služe čak i kao vješalica za odlaganje odjeće). No, narod je – što no reče jedan naš nekad popularni književnik – u biti krotka životinja: možeš ga gaziti i pljuvati, ali ako mu pred izbore ponudiš obećanja za koja i sam znade da su laž, eto ga opet na istome mjestu, spremna da ga se opet gazi i pljuje.

Ni uzroci naše nevolje nisu nepoznati. Da je naše okretanje prema Balkanu 1918. dovelo do balkanizacije naših društvenih normi i konvencija, prodora pravne nesigurnosti i orijentalizacije čitavoga našeg života, znade svatko tko išta znade o našem pravnome poretku prije nastanka Jugoslavije, i svatko tko znade beknuti o hrvatskoj književnosti, arhitekturi, likovnoj i glazbenoj umjetnosti u predjugoslavensko doba. Umjesto da od predgrađa Beča postanemo grad, postadosmo periferijom palančice na ušću Save u Dunav; naše napredovanje bilo je napredovanje u primitivizam i vulgarizaciju svih vrijednosti.

A da je komunizam bio jedan od razloga naše dodatne moralne rastrojenosti, svjesni su svi koji pamte to doba u kome je cvao dvostruki moral, i u kojem su prava pojedinca bila svedena na pravo da bude prisluškivan, uhićen, premlaćen, osuđen na tamnicu i na smrt, a po potrebi smaknut i bez osude. Nismo u tome bili usamljeni: to je sudbina sviju kojima je u ime slobode uskraćena elementarna sloboda. Svima je pogled svraćen u Krležinu Moskoviju, nama još i u kojekakve prijestolnice nesvrstanih, u Idi Aminove dvore i Gadafijeve čadorove.

Istok je izgubio alternativu, a u društvu u kojem su apsolutne i vječne vrijednosti kao mjera svih stvari postale zabranjene ili nepoćudne, korupcija se nije mogla izbjeći. Zato je prvi korolar krilatice „Proleter i svih zemalja, ujedinite se!“ glasio onako kako su nas učili u dječjim vrtićima i u prvim danima školske izobrazbe: „Snađi se, družo!“ Nije nas učilo da učimo i radimo, nego da se – snalazimo. Zato je u nas lupeština nazivana spretnošću, kriminal snalažljivošću, i zato i najnovije raščlambe pokazuju da se „istočni Nijemci“ neusporedivo lakše odlučuju na „snalaženje“ od svojih „zapadnih“ sunarodnjaka: jedan je totalitarni režim i nakon svoje smrti, za mnogo naraštaja, unakazio i podijelio jedan snažni narod.

Nismo mi u boljem, nego u gorem položaju, i zato nam je svakodnevno potrebna lustracija: ona koju možemo provoditi na sebi i među sobom i u ono vrijeme dok od vlasti uporno, skoro i bez ikakve nade, zahtijevamo da je provede u državnoj upravi, školstvu i gospodarstvu...

Tomislav JONJIĆ

IZ SADRŽAJA

ZAŠTO PREDSJEDNIK IVO JOSIPOVIĆ NE SLUŽI SVOME NARODU?.....	4
Alfred OBRANIĆ	
TRAGANJE ZA SLIKOM IZVORNOGA KRŠĆANSTVA.....	7
Dr. Vjeko Božo JARAK	
NAŠ NUTARNJI SVIJET (20.).....	10
Maja RUNJE, prof.	
SAVJET LIJEČNIKA.....	10
Dr. Drina BLAŽEKOVIĆ SOJČIĆ	
ODLUKA O UKLANJANJU GROBALJA I GROBOVA "OKUPATORA" I "NARODNIH NEPRIJATELJA" MINISTARSTVA UNUTARNJIH POSLOVA DF JUGOSLAVIJE OD 18. SVIBNJA 1945. (III.).....	12
Dr. sc. Vladimir GEIGER,	
OD BLEIBURGA DO VRŠCA (II.).....	18
Ante ČELAN GAGANIĆ	
STRAHOTE HRVATSKOGA KRIŽNOG PUTA: SVJEDOČENJE SUDIONIKA IVANA HEČIMOVIĆA.....	26
Ivan VUKIĆ	
ZATOČENICI SRPSKOG LOGORA U KNINU (II.).....	30
Ivan VUKIĆ	
BONOVI RADNOG LOGORA ZEMUN MUP-A FNR JUGOSLAVIJE IZ 50-IH GODINA XX. STOLJEĆA.....	34
Dr. sc. Vladimir GEIGER,	
NA OBADINAMA KRAJ BRINJA OTKRIVEN SPOMENIK HRVATSKIM ŽRTVAMA IZ 1943. GODINE.....	37
SVJEDOČENJE O MENTICIDU U JUGOSLAVENSKIM ZATVORIMA.....	38
Dr. sc. Anđelko MIJATOVIĆ	
TOMISLAV JONJIĆ - STJEPAN MATKOVIĆ: IZ KORESPONDENCIJE DR. MILE BUDAKA (1907.-1944.).....	40
Dr. sc. Mislav GABELICA	
SVJEDOČENJE MILANA KOVAČA S HRVATSKOGA KRIŽNOG PUTA.....	43
Ivica KARAMATIĆ	
IN DIESER AUSGABE.....	47
IN THIS ISSUE.....	48